

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Tdo/53/2015
Identifikačné číslo spisu:	4412010296
Dátum vydania rozhodnutia:	08.06.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Štefan Michálik
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:4412010296.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Štefana Micháлика a sudcov JUDr. Daniela Hudáka a JUDr. Petra Hatalu na neverejnom zasadnutí konanom 8. júna 2016 v Bratislave, v trestnej veci obvinenej U. I. a spol. pre zločin vydierania spolupáchateľstvom podľa § 20 k § 189 ods. 1, ods. 2 písm. d/ Tr. zák., o dovolaní obvinenej U. I. proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 26. júna 2014, sp. zn. 4To/56/2014, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvinenej U. I. sa o d m i e t a .

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Nové Zámky z 21. marca 2013, sp. zn. 3T/93/2012, boli obvinení 1/ U. I., 2/ G. I., 3/ ml. J. I. uznaní vinnými zo zločinu vydierania spolupáchateľstvom podľa § 20 k § 189 ods. 1, ods. 2 písm. d/ Tr. zák. na tom skutkovom základe že:

dňa 17. júla 2009 do presne nezisteného dňa koncom mesiaca júl 2009 a následne od 20. augusta 2009 do 3. septembra 2009, po vzájomnej dohode opakovane požadovali od poškodeného H. X., narodený XX. Y. XXXX, bytom U. číslo domu XXX, a to telefonicky, pri osobných stretnutiach ako aj formou SMS správ, rôzne finančné hotovosti pod zámienkou, že dňa 17. júla 2009, počas cesty osobným vlakom smerom zo Šale do Štúrova, znásilnil obžalovanú U. I., pričom vedeli, že táto skutočnosť sa nezakladá na pravde a vyhrážali sa mu, že ak im požadované sumy nezaplatí, udajú ho na políciu, že bude mať veľké problémy a pôjde do väzby do Nitry, že mu podpália dom a zabijú celú jeho rodinu, v dôsledku ktorých vyhrážok, najmä v obave o svoj život a život svojej rodiny, im poškodený H. X. odovzdával požadované sumy na rôznych miestach v obci U. okres Nové Zámky a v mieste Nové Zámky, pričom takto im spolu odovzdal za uvedené obdobie sumu 19 000,00 €, v ktorej výške mu spôsobili škodu.

Za to bol obvinenej U. I. a G. I. každému z nich uložený podľa § 189 ods. 2 Tr. zák. a § 38 ods. 2 Tr. zák., bez zistenia poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 Tr. zák., bez zistenia pritŕžujúcej okolnosti podľa § 37 Tr. zák. trest odňatia slobody v trvaní 4 (štyri) roky.

Podľa § 48 ods. 2 písm. a/ Tr. zák. súd zaradil každého z nich na výkon trestu odňatia slobody do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom strázenia.

Za to bol obvinenej ml. J. I. uložený podľa § 189 ods. 2 Tr. zák. a § 117 ods. 1 Tr. zák., § 38 ods. 2, ods. 3 Tr. zák., s prihliadnutím na poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. j/ Tr. zák. a bez zistenia priťažujúcej okolnosti podľa § 37 Tr. zák. trest odňatia slobody v trvaní 2 (dva) roky.

Podľa § 119 ods. 1 Tr. zák. súd obvinenej ml. J. I. výkon trestu podmiennečne odložil a určil skúšobnú dobu v trvaní 2 (dva) rokov.

Proti vyššie uvedenému rozsudku podali odvolanie obvinení 1/ U. I., 2/ G. I., 3/ J. I. prostredníctvom svojho právneho zástupcu, o ktorom rozhodol Krajský súd v Nitre uznesením č.k. 4To/61/2013-448, z 13. júna 2013 tak, že podľa § 316 ods. 1 Tr. por. odvolanie troch vyššie menovaných ako oneskorene podané zamietol. Proti vyššie uvedenému rozhodnutiu odvolacieho súdu podali prostredníctvom svojho právneho zástupcu obvinení U. I. a ml. J. I. dňa 4. júla 2013 na prvostupňový súd dovolanie a následne dňa 9. júla 2013 tak urobil aj obvinený G. I.. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol o podaných dovolaniach vyššie menovaných rozsudkom, sp. zn. 6Tdo/5/2014, zo 6. mája 2014 tak, že uznesením Krajského súdu v Nitre z 13. júna 2013, sp. zn. 4To/61/2013, bol porušený zákon v ustanovení § 316 ods. 1 Tr. por. v neprospech obvinených U. I., G. I. a ml. J. I. a napadnuté uznesenie zrušil v celom rozsahu ako aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Krajský súd v Nitre na verejnom zasadnutí konanom dňa 26. júna 2014 rozhodol o odvolaní obvinenej U. I., G. I. a ml. J. I. proti prvostupňovému rozhodnutiu tak, že podľa § 321 ods. 1 písm. b/, písm. d/, ods. 3 Tr. por. zrušil napadnutý rozsudok vo výroku o treste uloženom obvinenej ml. J. I..

Podľa § 322 ods. 3 Tr. por. súd uložil obvinenej ml. J. I. podľa § 189 ods. 2 Tr. zák. s použitím § 38 ods. 2, ods. 3 Tr. zák. (po zistení poľahčujúcej okolnosti uvedenej v § 36 písm. j/ Tr. zák. a nezistení žiadnej, v § 37 Tr. zák. uvedenej priťažujúcej okolnosti) a § 117 ods. 1 Tr. zák. trest odňatia slobody v trvaní 2 (dva) roky.

Podľa § 49 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. súd obvinenej ml. J. I. podmiennečne odložil výkon trestu odňatia slobody.

Podľa § 119 ods. 1 Tr. zák. súd obvinenej ml. J. I. výkon trestu podmiennečne odložil a určil skúšobnú dobu v trvaní 2 (dva) rokov.

Podľa § 319 Tr. por. odvolanie obvinených U. I. a G. I. zamietol.

Proti druhostupňovému rozsudku podala obvinená U. I. v zákonnej lehote dovolanie z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c/ a písm. i/ Tr. por. Namietala nezákonnosť vykonania dôkazu - výsluchu z 3. septembra 2009, nakoľko má za to, že jej nebolo pretlmočené poučenie pred výsluchom do maďarského jazyka. Uvedený procesný nedostatok dokonca podľa nej vyplýva aj zo samotnej zápisnice zo dňa 3. septembra 2009, kde je na str. 3 doslova uvedené, že obvinená je maďarskej národnosti a slovenský jazyk neovláda v dostatočnej miere, a preto žiadala tlmočníka k jej výsluchu. Poukázala na to, že brala na vedomie skutočnosť, že jej výsluch bude tlmočiť prítomný tlmočník tak, ako je uvedené v zápisnici. Z uvedeného podľa obvinenej jednoznačne vyplýva, že jej bol tlmočený iba výsluch a nie poučenie pred samotným výsluchom. V dôsledku toho neporozumela preto svojim právam, ktoré ako obvinená mala, najmä právu odoprieť výpoveď. Zdôraznila, že je osobou neznalou práva a nevedela ani nemala vedomosť o tomto svojom práve. K spáchaniu trestného činu sa obvinená priznala iba z toho dôvodu, že na ňu orgány činné v trestnom konaní vyvíjali tlak a vplývali na ňu, a to aj napriek tomu, že ho v skutočnosti nespáchala. V prípade, ak by poučeniu porozumela a bolo by jej riadne pretlmočené do maďarského jazyka, toto svoje právo by určite využila a odmietla by vypovedať tak, ako to urobila aj v nasledujúcej výpovedi po poučení advokátom. V dôsledku uvedeného je toho

názoru, že dôkazný prostriedok - výsluch z 3. septembra 2009 má určité procesné nedostatky a z tohto dôvodu podľa jej názoru nemal byť v priebehu dokazovania ako dôkaz použitý. Obvinená má za to, že uvedený dôkazný prostriedok je jediným dôkazom, na základe ktorého ju Okresný súd v Nových Zámkoch svojim rozsudkom uznal vinnou, pričom vo výpovedi sa mala ku skutku priznať a usvedčiť tak aj svojich súrodencov G. I. a ml. J. I.. Navyše prvostupňový súd mal konanie obvinených potvrdené výpoveďou U. I. z prípravného konania, ktorá korešpondovala s výpoveďou poškodeného, a preto súd nemal dôvod spochybňovať vierohodnosť výpovede poškodeného. Podľa názoru obvinenej, uvedeným postupom zo strany orgánov činných v trestnom konaní došlo k porušeniu jej základných práv ľudských práv a slobôd a zároveň aj práva na obhajobu, nakoľko nebola o týchto svojich základných právach a slobodách riadne a správne poučená, dokonca s nimi nebola vôbec oboznámená. Z uvedených dôvodov preto navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky po preskúmaní zákonnosti a odôvodnenosti výroku napadnutého rozsudku a správnosti postupu konania, ktoré rozhodnutiu predchádzalo, v zmysle § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil porušenie zákona podľa § 371 ods. 1 písm. l/ Tr. por. v jej neprospech a podľa § 386 ods. 2 Tr. por. napadnuté rozhodnutie zrušil a podľa § 388 ods. 1 Tr. por. vec prikázal okresnému súdu na opätovné prejednanie a rozhodnutie.

K dovolaniu obvinenej sa vyjadril prokurátor Okresnej prokuratúry Nové Zámky podaním z 2. marca 2015, v ktorom uviedol, že sa podľa jeho názoru jedná o účelovú obranu obvinenej U. I., keďže o okolnostiach súvisiacich s nedostatočným tlmočením do jazyka maďarského sa nezmienila ani v jednom štádiu trestného konania. Poukázal na to, že zásadným porušením práv na obhajobu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. sa rozumie najmä porušenie ustanovení o povinnej obhajobe (§ 37 Tr. por.), k čomu však v konkrétnom prípade nedošlo, preto tento dovolací dôvod nie je daný. Rovnako podľa jeho názoru nie je daný ani dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. Navrhoval, aby dovolací súd dovolanie odmietol podľa § 382 písm. c/ Tr. por.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní obvinenej skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že toto bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu (§ 368 ods. 1, ods. 2 Tr. por. a § 566 ods. 3 Tr. por.), oprávnenou osobou prostredníctvom obhajcu (§ 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por. a § 373 ods. 1 Tr. por.), v zákonnej lehote a na príslušnom súde (§ 370 ods. 1, ods. 3 Tr. por.), a že spĺňa obligatórne obsahové náležitosti dovolania (§ 374 ods. 1, ods. 2 Tr. por.). Okrem toho zistil, že bola splnená aj podmienka dovolania podľa § 372 ods. 1, veta prvá Tr. por., keďže obvinená pred podaním dovolania využila svoje právo podať riadny opravný prostriedok a o tomto bolo rozhodnuté.

Najvyšší súd Slovenskej republiky však zároveň dospel k záveru, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, nakoľko je zjavné, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por. (§ 382 písm. c/ Tr. por.).

Podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. dovolanie možno podať, ak je rozhodnutie založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Podľa § 374 ods. 3 Tr. por. v dovolaní možno uplatňovať ako dôvod dovolania aj konanie na súde prvého stupňa, ak vytýkané pochybenia neboli napravené v konaní o riadnom opravnom prostriedku.

Podľa § 371 ods. 4, veta prvá Tr. por., dôvody podľa odseku 1 písm. a/ až písm. g/ nemožno použiť, ak táto okolnosť bola tomu, kto podáva dovolanie, známa už v pôvodnom konaní a nenamietal ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom; to neplatí, ak dovolanie podáva minister spravodlivosti.

Podľa § 385 ods. 1 Tr. por. dovolací súd je viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené.

Dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným k náprave výslovne uvedených pochybení, pričom má byť len skutočne výnimočným prielomom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Možnosti podania dovolania musia byť preto obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia opravná inštancia.

Pokiaľ ide o vyššie uvádzanú viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené, tak tu treba poznamenať, že táto sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Tr. por.) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Tr. por. z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Tr. por.

Z toho potom vyplýva, že v prípade, ak chybám, vytýkaným v podanom dovolaní v zmysle § 374 ods. 1 Tr. por. nezodpovedá dovolateľom označený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por., ani iný dôvod dovolania uvedený v tomto (naposledy uvedenom) ustanovení, dovolací súd dovolanie odmietne podľa § 382 písm. c/ Tr. por., alebo zamietne podľa § 392 ods. 1 Tr. por. bez toho, aby zisťoval inú chybu napadnutého rozhodnutia alebo konania, ktorá by zodpovedala právnomu dôvodu dovolania označenému dovolateľom v zmysle § 374 ods. 2 Tr. por.

Ak ale dovolací súd zistí chybu rozhodnutia alebo konania, vecne špecifikovanú dovolateľom podľa § 374 ods. 1 Tr. por., ktorej pri jej správnej právnej (procesnej) kvalifikácii zodpovedá iný dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por., než ktorý dovolateľ uviedol v dovolaní v zmysle § 374 ods. 2 Tr. por., dovolací súd vyhovie dovolaniu postupom podľa § 386 a nasledujúcich ustanovení Tr. por. a zistenú chybu vo výroku svojho rozsudku podradí pod dovolací dôvod zodpovedajúci zákonu (viď uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 16. augusta 2011, sp. zn. 2 Tdo 30/2011, uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 120/2012).

Podstatou dovolacej námietky obvinenej je, že výsluch obvinenej z prípravného konania nebol získaný zákonným spôsobom, pretože jej nebolo pretlmočené zákonné poučenie pred výsluchom do jazyka maďarského, tlmočený bol iba výsluch. Uvedená námietka však nespĺňa podmienku použitia dotknutého dovolacieho dôvodu, uvedenú v § 371 ods. 4 prvá veta Tr. por.

Podľa tohto ustanovenia dôvody podľa ods. 1 písm. a/ až písm. g/ nemožno použiť, ak táto okolnosť bola tomu, kto podáva dovolanie, známa už v pôvodnom konaní a nenamietal ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom; to neplatí ak dovolanie podáva minister spravodlivosti.

Pokiaľ ide o dovolanie obvinenej U. I., tak tu je v prvom rade potrebné uviesť, že uplatňovaná okolnosť nepochybne bola (musela byť) dovolateľke v priebehu konania známa, v jeho doterajšom priebehu ju však neuplatnila (neuplatnila ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom, resp. uplatnila ju až v podanom dovolaní). Preto ako podklad pre splnenie dovolacieho dôvodu, ku ktorému smeruje, nemôže byť použitá.

Bez ohľadu na uvedené, Najvyšší súd Slovenskej republiky zdôrazňuje, že orgány činné v trestnom konaní poskytli možnosť od začiatku trestného konania uplatniť práva obvinenej U. I. za pomoci tlmočníka. Obvinenej bolo pri zadržaní tlmočené, z akého skutku je podozrivá, po vznesení obvinenia, z akého skutku je obvinená a ako je skutok právne kvalifikovaný, obvinená mala k dispozícii tlmočníka pri oboznamovaní sa s výsledkami vyšetrovania. Zo zápisnice o výsluchu obvinenej U. I. z 3. septembra 2009 z prípravného konania (č.l. 84 vyšetrovacieho spisu) je zrejmé, že obvinená U. I. bola poučená orgánmi činnými v trestnom konaní za prítomnosti tlmočníka v zmysle ustanovenia § 122 ods. 1 Tr. por. s tým, že poučenie jej bolo primerane vysvetlené a tomuto porozumela, čo potvrdila svojim vlastnoručným podpisom. Vo vzťahu k zákonnému poučeniu podľa ustanovení Trestného poriadku a Trestného zákona, ktoré jej boli vysvetlené, obvinená vyhlásila: „Pred výsluchom som bola poučená podľa predtlaču zápisnice, ktorým poučeniam som náležite porozumela. Bola som poučená aj podľa § 34 ods. 1 Tr. por. o práve obvineného nevypovedať, toto právo nevyužívam a vypovedať ako obvinená

v tejto veci budem ... Som národnosti maďarskej a slovenský jazyk neovládam v dostatočnej miere, a preto žiadam tlmočníka k môjmu výsluchu. Beriem na vedomie skutočnosť, že môj výsluch bude tlmočiť tu prítomný tlmočník, p. Júlia Učňová. ...“. Podľa názoru najvyššieho súdu, je potrebné prisvedčiť prokurátorovi, že sa jedná o účelovú obhajobu obvinenej, keďže obvinená bola zákonne poučená pred samotným výsluchom za prítomnosti tlmočníka, bola schopná vyjadriť sa k obvineniu, prezentovať svoju verziu udalosti a na ten účel predkladať návrhy na vykonanie dokazovania. Ďalej Najvyšší súd Slovenskej republiky zdôrazňuje, že za porušenie práva na obhajobu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinnosti podľa § 2 ods. 10 Tr. por., resp. pri uplatnení oprávnenia podľa § 2 ods. 11 Tr. por. Dovolací súd po preštudovaní spisového materiálu zistil, že súd vyhodnotil dôkazy v súlade so zásadou voľného hodnotenia dôkazov vyjadrenej v § 2 ods. 12 Tr. por., výsledkom ktorého je zistenie skutkového stavu bez akýchkoľvek pochybností.

Vo vzťahu k dovolateľom uplatneného dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., Najvyšší súd Slovenskej republiky uvádza, že nezistil žiadnu opodstatnenosť námietok obvinenej, pretože tak ako bolo uvedené vyššie, pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia existencie dovolacieho dôvodu uvedeného v cit. ustanovení je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili súdy prvého a druhého stupňa a pokiaľ ide potom o jeho právne posúdenie, takto to je podľa jeho názoru správne, keďže posudzované skutky napĺňali všetky znaky skutkovej podstaty zločinu vydierania spolupáchateľstvom podľa § 20 k § 189 ods. 1, ods. 2 písm. d/ Tr. zák.

Dovolací súd nezistil žiaden dovolací dôvod, na základe ktorého by mohol vyhovieť obvinenému a zrušiť napadnuté rozhodnutie, a preto odvolanie obvineného ako nedôvodné odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.